

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ
КАТЕДРА „ОБЩЕСТВЕНОЗДРАВНИ НАУКИ“

Лекция №4

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА МЕДИЦИНСКАТА ЕТИКА

Проф. д-р Силвия Янкуловска, дмн

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ЕТИКАТА

- Не дават конкретни указания за действие;
- Характеризират абстрактните рамки на етичните норми на поведение и очертават морално допустимия обseg на поведение, т.е. Принципите се нуждаят от интерпретация.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ЕТИКАТА

- *Уважение към автономността*
- *Благодеяние*
- *Ненанасяне на вреда*
- *Справедливост*

УВАЖЕНИЕ НА АВТОНОМНОСТТА

Понятие за автономност:

- **аутос** – сам; **номос** – управление
- Автономен/компетентен пациент
- Неавтономен/некомпетентен пациент
- **Вътрешно ограничаване:** умствени способности, възраст, заболяване, количествени промени в съзнанието и др.
- **Външно ограничаване:** болнична обстановка, количество предоставена информация, финансови средства и др.

УВАЖЕНИЕ НА АВТОНОМНОСТТА

Съдържание на принципа:

Гледай на другите (пациентите) като на способни да вземат решения сами за себе си.

УВАЖЕНИЕ НА АВТОНОМНОСТТА

Примери за приложение на принципа или Правила, произтичащи от принципа:

- Информирай пациента и го включи във вземането на решение (информирано съгласие)
- Запази в тайна информацията за пациента (конфиденциалност)
- Съобщи истината (при терминално болни)

БЛАГОДЕЯНИЕ

Да вършиш добро за пациента.

Видове добро:

- ❑ Медицински добро
- ❑ Религиозно добро
- ❑ Социално добро
- ❑ Обществено добро

НЕНАНАСЯНЕ НА ВРЕДА

Да не вредиш на пациента.

Видове вреда:

- Физическа вреда
- Психическа вреда
- Социална вреда
- Обществена вреда

СПРАВЕДЛИВОСТ

- **Естествена пропорционалност** – естественото състояние в обществото е неравенство и мед. грижи трябва да са пропорционални на социалното положение
- **Морално решение** – общо благо, закони приети с консенсус, свободен пазар в медицината
- **Социална справедливост** – основните социални придобивки да са еднакви за всички; безусловни и условни отговорности
- **Утилитаризъм**
- **Справедлива продуктивност** – минимум за всички, а останалите блага според продуктивността

СПРАВЕДЛИВОСТ

Да не се дискриминира пациента по немедицински характеристики като:

- Пол
- Възраст
- Раса
- Етнос
- Религия
- Социален статус и др.

КРИТИКИ КЪМ ПРИНЦИПАЛИЗМА

- Няма определена схема на ранжиране на принципите и избор между тях
- Универсализъм
- Не разглежда достатъчно практическите подробности

Казус:

Медицинските сестри в отделение за интензивни грижи работят под голям стрес през последните две седмици поради многото тежкоболни пациенти и вирусната респираторна епидемия, засегнала голяма част от персонала на отделението. Една вечер две от сестрите усещат симптоми на начеваща респираторна инфекция. Тъй като в момента има трима оперирани пациенти, нуждаещи се от индивидуални грижи, и се приема пациент от спешно приемно отделение двете сестри вземат лекарства, за да потиснат симптомите и да продължат работата си. Оставайки на работните си места, те осъзнават, че може би причиняват повече вреда, отколкото полза. Пациентите в отделението са лесно податливи на вирусна инфекция, а самите сестри биха могли да допуснат професионална грешка под въздействието на приетите антихистаминови медикаменти.

Въпроси към казуса:

1. Определете етичната дилема пред медицинските сестри в случая.
2. Опитайте се да приложите 4-те принципа на медицинската етика към дилемата в казуса и да обясните кой принцип до какво решение Ви води.